

Maalauksia pohjaväri vaiheessa saunan seinustalla. Niitä tarkastelevat Helen Auvinen (vas.) ja Mirkku Wikman.

re?” Seminaarissa puitiin kolmen pienen kieliryhmän, lyydiläisten, setukaisten ja inkerikkojen asemaa. Tapahtuma pidettiin Helsingissä Villa Kivessä. Siellä järjestettiin samanaikaisesti kesäleirin teosten näyttely. Yksi leiriläinen oli jo syksyllä ripustanut Kuujärvenmaalauksiaan omaan näyttelyynsä Lohjalla. Villa Kiven runsaslukuinen seminaari-yleisö sai nähtäväkseen

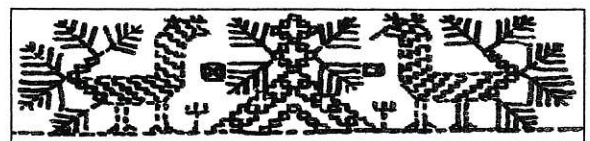
Kuujärvellä tehtyjä teoksia, jotka herättivät suurta mielenkiintoa.

Vielä kerran Kuujärven taideleirin aineistoa kaivettiin esille – vaikka suurelta osin se oli jo uusilla omistajilla eikä näyttelyyn tavoitettavissa – kun lyydiläinen aapinen, ABC-kird’, julkistettiin vuoden 2003 toukokuussa.

Lyydiläisiä käsitöitä, aapisen originaalikuviä, karttoja, valokuvia, tekstejä ja

maalauksia sisältänyt näyttely oli kuukauden päivät esillä Uspenskin katedraalin kryptassa Helsingissä. Niin kauaskantoinen oli kesäinen taideleiriviikko Kuujärven Paloniemessä. Leiriläiset, joista monia tapaan edelleen silloin tällöin, vakuuttavat, että Paloniemen kesä tulee säilymään heidän elämänsä huippukokemusten joukossa.

AUNE KÄMÄRÄINEN

Muistoja elämäntieltä sekä Novikuun kylästä

En ole syntynyt Novikuun kylässä, mutta lapsuus, nuoruus, nuoruus ja vanhuusvuodetkin liittyvät siihen lyydiläiskylään. Äitini Anastasia, joka oli syntynyt Novikossa, meni naimisiin Joensuun kylään. Vuosina 1927-30 siellä oli toiminnassa kommuuni. Vanhempani asuivat Solan kylässä, missä minä synnyin 13. syyskuuta 1929.

Muutaman vuoden kuluttua vanhempani siirtyivät Aunuksen kommuuniin. Sieltä isä lähetettiin opiskelemaan Petroskoin puoluekouluun. Siellä hän oli kaksi vuotta, ja määrättiin sen jälkeen työhön Repolan piiriin. Repolassa minä kävin neljä

luokkaa koulua. Aina lomavälillä tulimme Kuujärveen, minne isä jäi lepäämään. Äitini ja minä menimme Novikkoon; siellä elivät isoäiti ja sisko perheeseen.

Sitten kun sota alkoi, emme lähteneet evakkomatkalle Arkangeliin, vaan matkustimme Kuujärveen. Kaikki sotavuodet ja monia vuosia sen jälkeenkin asuimme Novikuun kylässä.

Ensin minä kävin Agvehen koulua yhden vuoden ja vuosina 1942-44 opiskelin Äänislinnan lyseossa. Sodan loputtua opiskelin vuodet 1945-46 Kuujärvellä. Sukсила hiihdin 10 kilometrin matkan Novikkoon joka viikonloppuna.

Opintieni jatkui Petroskoin opettajaopistossa, ja aina loman alkaessa palasin kuin muuttolintu Novikkoon. Kun valmistuin opettajaksi, minut lähetettiin työhön Kiestingin alkeiskouluun. Siellä olin 10 vuotta. Asuin nämä vuodet Kiestingissä, mutta ajatukseni olivat pienessä Novikuun kylässä. Ja niin sitten 1959 tulin asumaan Kuujärvelle, opettajaksi paikalliseen keskikouluun.

Nyt olen eläkkeellä, asun Joensuussa, mutta haluan aina nähdä Novikuun kylän. Aikaisempina vuosina kävimme siellä usein marjoja ja sienä poimimassa.

Paloniemen kommuuni

Kotikylässäni Paloniemessä oli toiminnassa kommuuni vuosina 1927-30. Se oli nimeltään 1.мая eli Toukokuun 1. Kyläläiset pakotettiin liittymään kommuunin jäseniksi. Jos et mennyt kommuuniin, et saanut maata kotisi ympäriltä etkä saanut paimentaa kotieläimiäsi yhteisessä laumassa.

Kommuunille oli valittu johto ja puheenjohtaja. Kaikkien jäsenten omaisuus otettiin kommuunin käyttöön karjasta alkaen kotikalustoja myöten. Aunuksesta oli hommattu hevosia, auroja, äkeitä ja muita työkaluja maataloustöitä varten.

Oli avattu yhteiskunnallinen ruokala, jossa ruokailu oli maksutonta. Lapsille oli varustettu seimet. Työpaikkaa ei maksettu.

Keväällä 1930 Paloniemen kommuuni muutettiin kolhoosiksi.

Kommuunista kertoi
Yrjö Tabunov
haast. Väinö Pahomov

Miten kaunis olikaan Novikuu kylä! Kylässä oli 17 taloa. Meidän talo oli suuri, 4-huoneinen ympärillä navetta ja talousrakennukset. Nyt taloa ei enää ole: kalastajat sen polttivat. Minä käyn katsomassa vain talon paikkaa.

Muutamia vuosia sitten täällä oli turisteja Suomesta. Minun luonani asui Leena Karjalainen. Hänen isänsä oli sotavuosina 1941-44 Kuujärvellä kansanhuollon johtajana. Leena ja toiset turistit kävivät vanhoja kyliä katsomassa. Minulle Leena toi kukkia Novikuun kylästä!

ROSA JERŠOVA